

REMISSYTTRANDE
2022-05-09

Finansdepartementet

Swedish
FinTech
Association.

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.fma.v@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Promemorian Nya regler för viss gräsrotsfinansiering (Fi2022/00473)

Swedish Financial Technology Association (SweFinTech) är en branschförening för svenska fintechbolag och samlar över 80 bolag inom branschen. Vi representerar företag inom betalningar, lån, crowdfunding, investeringar med mera och vårt syfte är att stärka det svenska ekosystemet och skapa en välfungerande marknad för svenska fintechbolag.

SweFinTech ser det som ett väl menat initiativ att reglera finansieringsplattformar där verksamheten inte omfattas av EU:s förordning avseende gräsrotsfinansiering. Förslaget kan däremot skapa en skev marknad för svenska bolag då lagstiftningen är nationell och inte harmoniserad på EU-nivå och det vore olyckligt om detta bidrar till hämmad konkurrens. Med anledning av detta avstyrker vi förslaget. Nedan framförs våra synpunkter på förslaget samt ändringsförslag.

Bakomliggande skäl till förslaget

Det främsta skälet som framförs av promemorian anges vara att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta primära skäl kan uppnås redan genom befintlig lagstiftning (anmälningsskydd för finansiell verksamhet enligt lag (1996:1006)). Ett annat, såvitt det får förstås sekundärt, skäl som anförs för att reglera finansieringsplattformar är konsumentskyddet. Detta skyddsintresse bör dock vägas mot den konkurrensnackdel som en nationell (och därmed icke EU-baserad) lagstiftning innebär. Därtill riskerar en långtgående nationell lagstiftning att allmänt sett minska förutsättningarna för kapitalanskaffning och tillhandahållande i Sverige och på så vis kraftigt begränsa den aktuella marknaden. Av dessa anledningar bör rörelse regler som direkt påverkar hur finansieringsplattformars verksamhet får bedrivas noga övervägas och endast införas om konsumentskyddet överväger näringsfriheten och inte kan uppnås på annat sätt.

Begränsningar avseende förmedling av belopp högst ingripande

Härvid kan särskilt noteras de föreslagna begränsningarna avseende förmedling av belopp i fråga om krediter till en fysisk eller juridisk person som är högst ingripande. Därtill måste

beaktas att det aktuella skyddsintresset kan tillgodoses på annat sätt (exempelvis genom erforderlig riskspridning för investerarna på plattformen, något som plattformarna redan i dag beaktar i syfte att säkerställa att investerare undviker kreditförluster p.g.a. koncentrationsrisker). Att generellt sett påstå att en låntagare som erhåller kapital i fråga om krediter till ett belopp överstigande 2,5 miljoner EUR alltid utgör en risk för investerarna är för långtgående. I såväl Sverige som utomlands finns finansieringsplattformar med ett mycket stort kapital tillgängligt för investerarna. För en sådan stor plattform ökar inte risken på ett väsentligt sett endast av det faktum att en enskild låntagare tillhandahålls ett större belopp, då detta utgör ett mycket litet belopp sett till helheten.

Under alla omständigheter bör ett sådant skyddsvärde vara mycket lågt, eller obefintligt, under förutsättning dels att låntagaren är en juridisk person, dels att eventuella koncentrationsrisker på plattformen antingen hanteras genom riskspridningskrav eller informeras om i förväg.

Även för det fall en sådan begränsning likväl skulle införas bör beloppet inte sättas lägre än i EU-förordningen, d.v.s. 5 miljoner EUR. För kapitalförmedlare som fastställer ersättningen för en investering i krediter anges att ersättningen ska vara "skälig". Vad detta innebär i praktiken är oklart, utöver det generella stadgandet att kreditrisken ska beaktas utifrån ett tillräckligt beslutsunderlag. Vad som ska anses vara ett tillräckligt beslutsunderlag framgår inte.

Möjlighet att anskaffa kapital på sin plattform

Det anges att en kapitalförmedlare inte får anskaffa (ex. låna) kapital på sin egen plattform. Därutöver anges dock att en kapitalförmedlare inte heller får tillåta att fysiska och juridiska personer med nära förbindelser till kapitalförmedlaren får anskaffa kapital på plattformen. Däremot får sådana personer med nära förbindelser tillhandahålla kapital på plattformen, om det sker på samma villkor och under samma förutsättningar som för andra personer och detta informeras om. Lagförslaget går härvid längre än EU-förordningen, då förordningen inte omfattar personer med nära förbindelser. Många investeringsplattformar i Sverige tillhör grupper av bolag där andra bolag i gruppen tillhandahåller eller anskaffar kapital på plattformen.

Under förutsättning att anskaffning får ske på samma villkor som för övriga användare av plattformen saknas anledning att i nationell lagstiftning begränsa sådan verksamhet. Tvärtom är en sådan lösning många gånger nödvändig, bland annat för att säkerställa en god likviditet på plattformen. En aktör inom gruppen kan vid behov på kort varsel anskaffa eller tillhandahålla kapital för att användarna ska kunna investera eller låna pengar, eller snabbt sälja av en befintlig investering. Att förbjuda sådan verksamhet skulle få mycket långtgående negativa konsekvenser för svenska finansieringsplattformar och dess kunder. Ett sådant förbud saknar därtill ett tillräckligt starkt berättigande, under förutsättning att samtliga transaktioner sker på samma villkor som för övriga aktörer med full transparens.

Investeringsfaktablad

Av förslaget framgår att kapitalförmedlare ska tillhandahålla ett investeringsfaktablad för varje investeringserbjudande på plattformen och att faktabladet ska tas fram av den som söker kapital. Vid individuell portföljförvaltning av investeringar i krediter ska faktabladet i stället tas fram av kapitalförmedlaren. Det innebär att ansvaret att ta fram ett investeringsfaktablad

kan falla på en konsument i det fall att kapitalförmedlingen inte faller inom definitionen för individuell portföljförvaltning av investeringar i krediter. Enligt förslaget kan detta få till följd att en konsument blir skadeståndsskyldig för de fall denne uppsåtligen eller av oaktsamhet utelämnar väsentlig information eller lämnar felaktig eller vilseledande uppgifter. I situationer där kapitalförmedlare tillhandahåller finansieringsplattform där både investerare och kapitalsökande utgör konsumenter behöver även den kapitalsökandes skyddsintressen tillgodoses. Ansvaret för att ta fram och säkerställa innehållet i investeringsfaktabladet bör således alltid falla på kapitalförmedlaren i de fall den kapitalsökande utgör en konsument oavsett om investeringen sker genom individuell portföljförvaltning eller inte.

Beräkning av förmågan att bära förluster

Av förslaget framgår att innan en icke-sofistikerad investerare tillhandahåller kapital till ett belopp som överstiger det högsta av antingen fem procent av investerarens nettoförmögenhet eller 10 000 kronor, ska kapitalförmedlaren varna för riskerna med det. Det bör förtydligas i lagtexten att beloppsgränsen, i likhet med hur EU-förordningen är utformad, gäller i förhållande till en enskild investering eller om det gäller det totala belopp som investerats på plattformen. Mot bakgrund av att det i promemorian framförs att det bedöms att bestämmelserna i EU-förordningen är väl avvägda och att motsvarande regler bör införas i den nya lagen bör det tolkas som att beloppsgränsen ska gälla en enskild investering. Vidare bör det förtydligas hur bestämmelsen ska tolkas vid individuell portföljförvaltning av investeringar i krediter då det är vanligt förekommande att investerare sätter in belopp motsvarande 10 000 kronor, vilka sedan förmedlas till en mängd olika kredittagare. Varje enskild investering i en kredit motsvarar oftast belopp som vida understiger den tänkta beloppsgränsen.

Betänketid

Reglerna kring betänketid fyller en viktig roll i syfte att ge investerare viss möjlighet att ångra en tilltänkt investering. Detta kan vara särskilt viktigt för nya icke-sofistikerade investerare som inte tidigare har erfarenhet av att investera via en finansieringsplattform. Dock är det viktigt att betänketiden inte medför konkurrensnackdelar i förhållande till andra konkurrerande produkter och tjänster på marknaden. En betänketid kan, precis som det konstateras i promemorian, både försvåra och fördyra processen att anskaffa kapital.

Konsekvenserna av betänketiden skiljer sig mycket åt beroende på om den kapitalsökande är konsument eller juridisk person, likaså de förväntningar som de kapitalsökande har. En konsument som ansöker om en kredit via en finansieringsplattform har samma krav och förväntningar på handläggningstid och väntetid på utbetalning som för övriga aktörer som har tillstånd av Finansinspektionen att lämna krediter. Den extra handläggningstid som reglerna om betänketid medför innebär en stor konkurrensnackdel för finansieringsplattformar jämfört med de aktörer som lämnar krediter.

Reglerna om betänketid kommer från EU-förordningen där de kapitalsökande utgör juridiska personer och där de projekt som ska finansieras kan variera stort både avseende omfattning och komplexitet. Eftersom EU-förordningen inte omfattar de fall att den kapitalsökande är

konsument bör det läggas särskild vikt vid vilka konsekvenser en reglering av förmedling mot konsumenter kan få mot bakgrund av att liknande regler inte finns i andra EU-länder. Man bör även ta hänsyn till kapitalförmedlarens roll i de olika uppläggen för att utvärdera konsekvenserna. För en kapitalförmedlare som endast erbjuder en plattform och har en passiv roll i förmedlingen kan betänketiden vara av betydligt större relevans jämfört med kapitalförmedlare som ansvarar för kreditprövning, administrativa processer och där kapitalförmedlarens ersättning bygger på att de som söker kapital också återbetalar dessa. I det senare fallet kan det tänkas att det skydd som en investerare ges inte överväger de negativa konsekvenser som betänketiden medför. Reglerna om betänketid bör således inte tillämpas i de fall den kapitalsökande är en konsument. I andra hand bör det åtminstone övervägas att införa en beloppsgräns då betänketid ska gälla i syfte att minska den konkurrenshämmande påverkan.

I promemorian framkommer att betänketiden endast ska gälla i förhållande till det ursprungliga investeringsuppdraget vid individuell portföljförvaltning av lån. Det är vanligt förekommande att investerare sätter upp månadssparande till en tjänst som utgör individuell portföljförvaltning av lån. Vi vill därför säkerställa att återkommande insättningar såsom exempelvis månadssparande via autogiro inte triggar en ny betänketid utan att endast det ursprungliga investeringsuppdraget omfattas.